

ДО ПИТАННЯ МУЗЕЙНО-РЕСТАВРАЦІЙНОЇ ПРАКТИКИ У У ВУЗі: ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ

Берлач О.П.

кандидат архітектури, доцент,

доцент кафедри образотворчого мистецтва

Волинський національний університет імені Лесі Українки

М. Луцьк, Україна

Практична підготовка студентів є складовою частиною освітнього процесу і спрямована на оволодіння студентами системою професійних вмінь і навичок, а також первинним досвідом професійної діяльності, та має сприяти саморозвитку студента. Виробнича практика (музейно-реставраційна) спрямована на оволодіння студентами сучасними методами та методиками проведення реставраційних робіт творів образотворчого мистецтва, формами організації виставкової роботи та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, формування у них, на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних ринкових і виробничих умовах на базі конкретного суб'єкта господарювання, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в подальшій практичній діяльності.

Виробничу практику студенти проходять у стабільно функціонуючих закладах: музеях, картинних галереях.

Бази практики повинні відповідати вимогам підготовки фахівців галузі. Вони визначаються на основі попередньої роботи кафедри щодо вивчення можливостей установ, організацій. Місце проходження практики визначає кафедра образотворчого мистецтва спільно з відділом практик ВНУ імені Лесі Українки відповідно до основних вимог підготовки фахівців та на підставі

укладених договорів між ВНУ імені Лесі Українки та установою(музеями, картинними галереями), яка є базою практики.

Керівник практики від ВУЗу розробляє план музейної практики студентів, спільно з дирекцією визначає бази практики, контролює їхню підготовленість перед початком практики. За місяць до початку музейної практики здійснює розподіл студентів, спільно з дирекцією проводить настановчу та заключну конференції та виставки матеріалів музейної практики, забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед початком практики: інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки, надання студентам-практикантам необхідних документів (робочої програми практики, календарного плану, індивідуального завдання, методичних рекомендацій тощо).

Повідомляє студентам про систему звітності з практики, прийняту кафедрою у складі комісії приймає заліки з практики, подає завідувачу кафедри письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо її поліпшення та відомість про підсумки практики студентів

Керівник створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускає використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності; затверджує робочий план і графік проходження практики з урахуванням пропозицій студента-практиканта на основі програми практики, умов і особливостей органу, подає необхідну методичну допомогу, дає вказівки та завдання практикантам відповідно до їх робочих програм, планів та графіку, перевіряє їх виконання, контролює зроблені практикантами записи у щоденнику практики; допомагає студентам при складанні проектів документів, виконанні конкретних видів робіт, аналізі чи узагальненні.

Бази практик в особі їх перших керівників разом з університетом несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів. Розподіл студентів на практику проводиться керівником практики структурного навчального підрозділу з урахуванням замовлень на підготовку фахівців і їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

У процесі практики практики проводяться лекції й екскурсії фахівцями музею. Студентам призначається керівник практики із числа викладачів, аспірантів, співробітників кафедри. Керівник практики організує навчальний процес, вирішує поточні питання, видає завдання й приймає звіт по практиці.

Проходячи практику в музеї, студент зобов'язаний дотримуватись усіх правил внутрішнього розпорядку музею. Під час практики студент повинен надати реальну допомогу музею, беручи участь як оформлювач при створенні нової виставки або тематичної експозиції.

Як виняток іногороднім студентам може бути дозволено проходити практику в музеї їхнього рідного міста при наявності офіційного клопотання з боку музейної установи. При проходженні практики по окремому індивідуальному плані в іншому місті студент одержує окреме завдання на практику, а на початку семестру надає на кафедру звіт по практиці й письмову характеристику керівника.

Під час проходження музейної практики студенти можуть тимчасово оформитися на роботу в музеї як художники, гіді, реставратори, технічні співробітники [1, с. 2] .

Метою виробничої практики / музейно-реставраційної є вивчення основ музеєзнавства (музейної справи), структури й форм роботи художніх відділів музею, а також принципи й правила художнього оформлення виставок й експозицій, вивчення новітніх методик реставраційної роботи.

Завданнями практики є: усвідомлення важливої ролі музеїв у науковому й культурному житті суспільства, ознайомлення із кращими експонатами в галузі мистецтва, вивчення основ науково-методичної та реставраційної роботи в музеї. Під час практики студент є не відвідувачем музею, а, фактично, стажистом музейного фахівця, реставратора, мистецтвознавця.

У процесі проходження практики студент вирішує наступні **завдання:**

- вивчає структуру музею, його основні відділи, майстерні, фонди, бібліотеки й ін.;

- вивчає цілеспрямовано музейні колекції в сфері малюнка, графіки, живопису, прикладних мистецтв, фотографії;
- вивчає питання супроводу музейних виставок і художнього оформлення експозицій;
- практично бере участь разом зі співробітниками в оформленні виставок й експозицій;
- вивчає наукову й краєзнавчу роботу музею;
- вивчає історію музею, його партнерські зв'язки з іншими музейними установами Європи, технологію первинних виїзних виставок й експозицій;
- вивчає набір послуг, надаваних музеєм населенню й організаціям;
- розробляє текст екскурсії та проводити її на професійному рівні;
- вчиться своєчасно й уміло застосовувати новітні інформаційні технології для підготовки тексту екскурсії;
- вивчає методику використання музейних експонатів у науково-дослідній, виховній та практичній роботі за професійною спрямованістю;
- вивчає інформаційну базу музею, методику опису, класифікації, каталогізації експонатів;
- вивчає роль меценатства й спонсорства в роботі музею;
- вивчає технологію зберігання й консервації творів мистецтва;
- вивчає реставраційні підрозділи музею, техніку реставрації, шедеври реставрації;
- вивчає (по літературі) великі музеї світу (Ермітаж, Лувр, Третьяковську галерею, Прадо й ін.);
- знайомить із музеями інших регіонів – партнерів;
- вивчає питання організації безпеки музейних фондів;
- вивчає базу правових і нормативних документів, що регламентують музейну діяльність.

Під час виробничої практики / музейно-реставраційної студенти повинні **знати:**

- найважливіші законодавчо-нормативні документи у сфері музейної справи;
- тенденції розвитку сучасних музейних установ;
- закономірності, принципи, методи, форми і засоби музеєзнавчої роботи;
- особливості організації та проведення навчально-виховної роботи у музейних установах відповідно до положень нормативно-правової бази національної системи освіти;
 - структуру і динаміку розвитку музейних установ світу;
- методи підготовки та проведення екскурсії;
 - технологію, техніку та базові методики реставрації творів образотворчого мистецтва [3, с. 7].

Під час виробничої практики / музейно-реставраційної студенти повинні виявити рівень оволодіння такими **професійно-методичними вміннями:**

- складати плани-роботи діяльності музею;
- аналізувати наукову й методичну літературу й використовувати її для складання тематико-експозиційного плану та написання тексту екскурсії;
- обирати ефективні прийоми роботи із відвідувачами музею;
- відбирати й використовувати відповідні методи для підготовки музейної експозиції.
 - вміти ефективно брати участь у різних формах наукової комунікації.
 - проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою наукову діяльність у сфері музейної справи;
 - організовувати співпрацю музею із навчальними закладами (школами, коледжами та університетами);
 - раціонально поєднувати науково-дослідницьку та експозиційну роботу музею;
 - здійснювати різноманітні сучасні прийоми активізації уваги відвідувачів музею залежно від їх вікових особливостей;
 - використовувати аудіо- та візуальні технічні засоби у експозиційній роботі;
 - проводити виховні заходи на базі музейної установи.

-стимулювати зацікавленість відвідувачів конкретними музейними експонатами та особливостями музейної справи в Україні.

-спостерігати та аналізувати екскурсії, проведені студентами-колегами чи працівниками музею;

-вивчати, аналізувати й узагальнювати досвід музейних працівників, переймати ефективні прийоми і форми їхньої роботи;

-вивчати наукову літературу, а також удосконалювати свою роботу, використовуючи нові форми та прийоми наукової роботи;

- застосовувати базові методики реставрації творів образотворчого мистецтва в подальшій практичній діяльності [4, с. 12].

Отже, під час практики студенти отримують навички, необхідні в роботі історика-дослідника, музеєзнавця-екскурсознавця. В ході практики студенти ведуть щоденні записи, облік виконаної роботи. Збирають матеріали для виконання індивідуальних завдань і для підготовки звіту та презентації, що містять відомості про історію музейної та архівної установи; структуру архіву та музею; комплектування і структуру музейних та архівних фондів, особливості їх зберігання; основні форми роботи музею та архіву. Студенти складають супровідну довідку до архівного документу, що містить його зовнішню та внутрішню характеристику / критику і висновок про можливість його використання в історичних дослідженнях. В музеї студенти-практиканти складають опис-характеристику виставки / експозиції чи її частини, що має містити загальний висновок про представлену інформацію та можливість її використання в науково-дослідній роботі. Студенти заповнюють облікову картку та науковий паспорт на музейний предмет.

Тому проходження музейної практики під час навчання за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація» є необхідним і надважливим в процесі здобуття майбутньої професії.

Список використаних джерел

1. Берлач О. Силабус нормативної навчальної дисципліни «Виробнича практика / музейно-реставраційна» - Луцьк: «Волинська обласна друкарня», 2021, с. 13.
2. Бевз М. Міждисциплінарні методи в дослідженні та реставрації пам'яток архітектури і творів мистецтва . – Львів; Варшава; Целестинув : Растр-7, 2018. – 136 с.
3. Дзендзелюк Л. Реставрація, консервація та збереження стародруків і рукописів. – Львів : УАД, 2011. – 111 с.
4. Дзендзелюк Л., Льода Л. Основи реставраційних процесів. Передреставраційні дослідження: метод. поради до практ. – Львів: УАД, 2012. – 86 с.
5. Розумна Л. Д. Дослідження, реставрація та консервація пам'яток культури на папері і пергаменті. - Львів: Вид-во «Львівська. Політехніка», 2000. - 106 с.
6. Чень Л. Основи наукових досліджень у реставрації пам'яток архітектури . – Львів : Вид-во «Львівська. Політехніка», 2014. – 125 с.